

доктора юрид. наук за спец.: 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ: НАУ, 2021. 517 с.

3. Малетич М. М. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки: вплив на місцеве самоврядування. Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. Вип. 91 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. Одеса : Гельветика, 2021. С. 115-122.

4. Шаповал В.М. Виконавча влада в Україні в контексті форми державного правління (досвід до прийняття Конституції України 1996 р.). Право України. 2016. № 3. С. 200-212.

Пивовар І. В.,

*кандидат юридичних наук, старший викладач
кафедри права та публічного управління
Житомирського державного університету
імені Івана Франка*

ПЕРСПЕКТИВИ І РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої влади, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених конституцією України межах відповідно до законів України ст. 6 Конституції України [1]. Органи судової влади здійснюють свої повноваження у межах, встановлених Конституцією України та відповідних законів України.

Важливо підкреслити, що ст. 32 Конституції України зазначає, кожному громадянину України гарантується судовий захист права спростувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації [1].

Ст. 37 Конституції України передбачає, не досукається створення і діяльність організаційних структурних політичних партій в органах виконавчої та судової

влади і виконавчих органах місцевого самоврядування, військових формувань а також на державних підприємствах, у навчальних закладах та інших державних установах і організаціях. Заборона діяльності об'єднань громадян здійснюється лише у судовому порядку[1].

Кожен громадянин України має право звертатися за захистом своїх прав і свобод до міжнародних судових установ чи до відповідних судових організацій членом або учасником яких є Україна.

Судоустрій, судочинство, статус суддів, засади судової експертизи, організація і діяльність прокуратури, органів дізнання і слідства, нотаріату, органів і установ виконання покарань, основи організації та діяльності адвокатури визначається виключно Законами України.

Судові рішення ухвалюються судами іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України. Суди можуть приймати:

Вирок;

Постанови;

Рішення;

Ухвали.

В умовах воєнного стану, у яких живуть українці, значною мірою впливають на всі правовідносини та інституції в країні.

У період воєнного стану, відповідно до статті 10 Закону України “Про правовий режим воєнного стану”, повноваження судів не можуть бути припинені, а частина друга статті 26 зазначеного Закону передбачає, що скорочення чи прискорення будь-яких форм судочинства забороняється [2]. Але, разом з тим, судова гілка влади також зазнала впливу війни та її наслідків, що внесла свої корективи в процеси здійснення судочинства.

Значна частина судів України станом на сьогодні призупинили свою діяльність через активні бойові дії та тимчасову окупацію. У той же час суди на територіях, звільнених з-під окупації, починають відновлювати свою роботу.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ на територію України, веденням активних бойових дій та тимчасову окупацію окремих територій, низка

судів в Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Сумській, Чернігівській, Харківській та Херсонській областях призупинили свою діяльність. Внаслідок чого відповідними розпорядженнями Голови Верховного Суду «Про зміну територіальної підсудності судових справ в умовах воєнного стану», враховуючи неможливість судами здійснювати правосуддя під час воєнного стану, територіальну підсудність судових справ, що розглядались в цих судах, було змінено.

Реалізація таких повноважень Головою Верховного Суду стала можлива завдяки прийнятими на початку березня законодавчими змінами до частини сьомої статті 147 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" [3]. Дана стаття в редакції чинній станом на сьогодні передбачає, що у разі неможливості здійснення правосуддя судом з об'єктивних причин під час воєнного або надзвичайного стану, у зв'язку зі стихійним лихом, військовими діями, заходами щодо боротьби з тероризмом або іншими надзвичайними обставинами може бути змінено територіальну підсудність судових справ, що розглядаються в такому суді, за рішенням Вищої ради правосуддя, що ухвалюється за поданням Голови Верховного Суду, шляхом її передачі до суду, який найбільш територіально наближений до суду, який не може здійснювати правосуддя, або іншого визначеного суду. У разі неможливості здійснення Вищою радою правосуддя такого повноваження воно здійснюється за розпорядженням Голови Верховного Суду. Відповідне рішення є також підставою для передачі усіх справ, які перебували на розгляді суду, територіальна підсудність якого змінюється[3].

Отже, можна підкреслити, що частина повноважень непрацюючої наразі Вищої ради правосуддя передано Голові Верховного Суду. Зараз же суди, які знаходяться на деокупованих територіях, поступово починають відновлювати свою роботу хоча це дуже складно.

Список використаних джерел :

1. Конституція України Відомості Верховної Ради України, 1996, №30, ст. 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». Відомості Верховної Ради. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. Закон України «Про судоустрій і статус суддів". Відомості Верховної Ради, 2016, № 31, ст.545 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

Пільков К. М.,
*кандидат юридичних наук, старший дослідник,
 старший науковий співробітник відділу
 міжнародного приватного права та правових проблем
 євроінтеграції Науково-дослідного інституту приватного права і
 підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака
 Національної академії правових наук України*

ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПУ *RES JUDICATA* У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Укорінений у вітчизняній судовій практиці і визнаний у правничій науці принцип *res judicata* утверджує значення остаточності судового рішення, цінність якого визнана в усіх розвинених правових системах світу, а у Європі також особливо зауважена у практиці Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), на що ми вже звертали увагу у більш ранніх дослідженнях [5, с. 24; 8, с. 234]. Визнаний він також в інших правових системах, сформованих під впливом європейської правової традиції, зокрема в африканській міжнародній системі захисту прав людини [3, с. 239].

В Європі стосовно його значення як елемента верховенства права склався консенсус, втілений у численній практиці ЄСПЛ [7, с. 166] Найбільш повно значення цього принципу як гарантії забезпечення прав людини викладено у § 61 рішення ЄСПЛ від 28 жовтня 1999 року у справі «Брумареску проти Румунії»